

Samarbeidet mellom hjem og skole er viktig for krysskulturelle elever

Krysskulturelle unge som deltok i et kurs om fleksibel identitet og inkludering, opplevde at de hadde felles sosiale utfordringer i skole og fritidstilbud.

RAPPORT | SIST ENDRET: 05.05.2022

Tittel:

Kurspilot for ungdom med flerkulturell oppvekst: «Det viktigste jeg har lært om meg selv er at jeg er god nok, uansett»

Rapporten:

[Last ned rapport \(pdf\)](#)

Forfatter:

Anne Brit Hatleskog, Øystein Lund Johannessen og Oleksandr Ryndyk

ISBN:

978-82-8456-000-7 (Nettutgave)

Utgiver:

Senter for interkulturell kommunikasjon

År:

2022

Om rapporten

VID vitenskapelige høgskole har på oppdrag av Utdanningsdirektoratet prøvet ut en kurspilot for krysskulturell ungdom, deres skoleklasse, lærere/ansatte og foreldre. Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Stiftelsen Flexid, som har tilbudt kurs til skoler og fritidstilbud for krysskulturell ungdom i en årrekke.

Formålet med kurspiloten har vært å gi støtte til krysskulturell ungdoms identitetsarbeid og

bidra til bedre forståelse i skole og fritidstilbud, slik at de blir bedre inkludert og opplever en større tilhørighet. Sentralt i kurset står interkulturell kompetanse, utviklingen av kultursensitivitet, ferdigheter i interkulturell kommunikasjon, inkluderende sosiale praksiser og utvikling av trygge flerkulturelle fellesskap.

Hovedfunn

- Krysskulturelle unge ble bevisste på de sosiale ressursene som følger av å ha en krysskulturell oppvekst
- Kurset har gjort det lettere å dele krysskulturelle erfaringer med andre ungdommer
- Samarbeidet mellom hjem og skole er av stor betydning for krysskulturelle elever
- Vanskelig å rekruttere foreldrene til å delta på kurset, men de som deltok var veldig engasjerte
- Kursmodulen for de ansatte bidro til en bevisstgjøring av egen rolle

Krysskulturell oppvekst som ressurs

Ungdommene som har deltatt på et pilotkurs om fleksibel identitet (Flexid) har fått en forståelse av at deres bakgrunn er en ressurs, både for dem selv og ved at de lettere kan forstå andre med liknende bakgrunn.

Det jeg har lært i Flexid er at man kan være en brobygger, og det at man kan switche om så lett og at man kan flere ting om flere kulturer, det synes jeg er litt kult.

To av informantene beskriver hvordan det positive med å være krysskulturell også kan være sårt og vanskelig til tider:

Du tilhører gjerne ikke bare et sted, at du føler at du kanskje tilhører andre steder óg, men det er jo litt vanskelig, for du føler at du ikke tilhører det ene stedet veldig mye, men du føler heller ikke at du tilhører så veldig godt det andre stedet. Det er sånn, ja.

Lettere å dele krysskulturelle erfaringer

Kurset hadde en klassemodul for de klassene som de unge krysskulturelle til vanlig går i. Temaene i kurset engasjerte elevene. Mens noen av de krysskulturelle elevene hadde liten tro til at medelever med etnisk norsk bakgrunn noen gang ville forstå, var det flere som gledet seg over å dele tema rundt det å være krysskulturell med klassen sin. I samtalen rundt dette ble det tydelig at flere av de krysskulturelle unge hadde tatt til seg ressursperspektivet og ønsket at klassekameratene skulle få lære at det å være krysskulturell er en sosial ressurs.

Samarbeidet mellom hjem og skole er av stor betydning for krysskulturelle elever

Et av målene med foreldremodulen var å bidra til å bygge tillit mellom hjemmet og skolen. De krysskulturelle elevene som deltok i piloten, ga uttrykk for at de savnet at læreren kjente til deres hjemmesituasjon. Flere av de krysskulturelle ungdommene beskrev foreldrene som usikre og redde for å gå på foreldremøter.

Kursmodul om barnas krysskulturelle identitet engasjerte foreldrene

Det var vanskelig å rekruttere foreldrene til å delta i kurset. De som kom, deltok imidlertid veldig aktivt i diskusjonene. Første samling for foreldrene handlet om migrasjonsprosessen og det å finne seg til rette i et nytt land. Den andre om deres barns krysskulturelle identitet, ressursene som ligger i det å ha tilknytning til flere kulturer og foreldrenes rolle i å støtte ungdommene.

Kursholderne formidlet på en trygg måte som ikke utfordret eller kritiserte foreldrenes synspunkter eller kultur. Det ble brukt mye tid på å snakke om egne erfaringer som krysskulturell og om møter med andre med minoritetsbakgrunn. Metodikken i kurset bidro til å gjøre det trygt for foreldrene å delta og dele egne erfaringer og tanker. På alle samlingene ble det brukt tolk, noen steder var det opp til tre tolker under samlingen.

Lærere ble mer bevisst på egen rolle

Et av hovedmålene med lærer/ansatte-modulen er å gi en forståelse for det som er særskilt ved identitetsutvikling og de utfordringene som krysskulturelle barn møter og lever i. Hovedvekten av lærermodulen omhandlet flerspråklighet som ressurs, og hvordan språk, kultur og følelser er tett knyttet sammen.

Lærere kan være ubevisste på hvordan de henvender seg til, og hva de spør krysskulturelle elever om. Mange små ubevisste kommentarer kan oppleves som nedlatende og en stadig påminnelse om å være annerledes. En lærer ga uttrykk for at dette var noe hen skulle være mer oppmerksom på framover.

Det ble også uttalt at lærer- og ansattmodulens temaer er svært relevante med tanke på kompetansemålene og de overordnede målene i læreplanen. Videre kom det fram synspunkter på at kursmodulen om det å forstå krysskulturell ungdom og hvordan man kan håndtere vanskelige situasjoner i klasserommet var for kortfattet. Det ble uttrykt et behov for å kunne jobbe med flere reelle caser fra undervisningen i kurset, og at det var behov mer pedagogisk kunnskap om hvordan man på best måte kan håndtere ulike dilemmaer som man har stått overfor som lærer.

Krysskulturell ungdom

I piloteringen av kurset er begrepet «krysskulturell» benyttet om barn og unge med flerkulturell oppvekst. Betegnelsen krysskulturelle barn og unge er en oversettelse av det engelske begrepet "Cross Cultural Kids", først introdusert av Ruth Van Reken (2011). Dette begrepet benyttes i Flexid-modulen som en samlebetegnelse på barn som vokser opp med innflytelse fra flere kulturer.

Kilde:

Van Reken, R.E. (2011): Cross-cultural kids: The New Prototype. I: Bell-Villada, G.H., Sichel, N., Eidse, F. og Orr, E.N. (red). Writing out of limbo: international Childhoods, Global Nomads and Third Culture Kids. UK: Cambridge Scholars Publishing.

Utvalg og metodebruk i følgeforskningen av kurspiloten

Tre ungdomsskoler og en fritidsaktør har deltatt i prosjektet. Datamaterialet i prosjektet baserer seg på to spørreundersøkelser til unge som deltok i kurset hvorav 37 svarte, 15 intervjuer av krysskulturelle ungdommer, 10 intervjuer med ansatte i skole og fritid og 20 observasjoner av utvalgte samlinger i alle de fire modulene. Den første spørreundersøkelsen ble gjennomført ved oppstart (del 1) og den andre i

etterkant (del 2) av piloten.

15 av ungdommene som besvarte spørreskjemaet var født i Norge og 22 i utlandet. De norskfødte hadde foreldre fra ulike land, Bosnia, Eritrea, Estland, Kosovo, Litauen, Makedonia, Norge, Pakistan, Romania, Russland, Somalia, Thailand, Tyrkia og Vietnam. Ti deltakere hadde foreldre med ulik landbakgrunn, inkludert samisk bakgrunn. De utenlandsfødte deltakerne hadde bakgrunn fra Brasil, Bulgaria, Eritrea, Hellas, Iran, Israel, Jemen, Kina, Palestina, Somalia, Sudan, Syria og USA.

Observasjonen av kurssamlingene dannet grunnlag for samtaler i intervjuene med ungdommene og lærerne. Intervjuene hadde som hensikt å gå i dybden på de tematikkene, problemstillingene, utfordringene og mulighetene som kjennetegner ungdommenes hverdag, med et særlig fokus på kurspilotens nytteverdi i denne sammenhengen.